

RIOLERINGS-CONGRES OVER HET MENSELIJK GEDRAG IN DE WATERKETEN

“Meer moed nodig om hypes te ontmaskeren”

De consument weet niets van de waterketen en interesseert zich er ook niet voor. De technici in de waterwereld zien geen mensen, maar alleen sluisen, pompen en andere installaties. Een van de gevolgen is dat mensen bijvoorbeeld de consequenties niet zien van vaak douchen. Zo begon hoogleraar psychologie Diederik Stapel zijn betoog tijdens het congres ‘Gedrag en de waterketen’ tijdens de vakbeurs Riolerings en Afvalwater in 's-Hertogenbosch op 9 oktober. Voor een 35-tal geïnteresseerden spraken vooral niet-waterbeheerders over het menselijk gedrag en de (on)beïnvloedbaarheid daarvan. Totdat de enige dijkgraaf onder de sprekers aan het woord kwam.

Emeritus-hoogleraar Jan Kop beet de spits af. Volgens hem zijn we er tot op de dag van vandaag nog niet in geslaagd om tot een werkelijk geïntegreerd waterbeheer en een geïntegreerde aanwending van watervoorraden te komen, ondanks beleidsinstrumenten als de milieueffectrapportage, waterconventanten en de watertoets. Op sommige onderdelen ontbreekt het in Nederland nog steeds aan basiskennis, aldus Kop, wat hij wijt aan een achterstand in onderzoek en wetenschap. “We weten bijvoorbeeld nog steeds niet hoe veel regenwater nu precies door het riool stroomt.”

Ad hoc-gedrag

Onze benadering en behandeling van de waterketen is in hoge mate bepaald door het tamelijk ad hoc-achtig er- en herkennen van noodzaken en het stellen van prioriteiten. Gevoelens en hypes zijn ons daarbij niet vreemd geweest, aldus Kop. Hij ziet de prioriteiten momenteel verschuiven naar een bezinning ten aanzien van de volksgezondheid en de zorg over de lozingen van persistente vergiften én een meer evenwichtige benadering en aanpak van watersnood (te nat) en waternood (te droog). Waarbij hij

foto: TSTP.

opmerkte dat de bescherming van Zeeland volgens hem nog steeds te gering is, terwijl juist daar de kans op overstroming groter is dan elders. “De benadering en behandeling van de waterketen lijkt te zijn ingegeven door prioriteiten die soms weinig doordacht zijn, onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd of mode- of hypegevoelig zijn,” meent Kop. “Tegen een hype als huishoudwater had de watersector in Nederland direct nee moeten zeggen.”

Eén waterbedrijf

Dijkgraaf Johan de Bondt van Amstel, Gooi en Vecht meent dat de watersector te veel aandacht schenkt aan het creëren van draagvlak en te weinig lef toont en te weinig bezig is met een visie op de lange termijn. Hij verwees naar de plannen met de Loosdrechtse Plassen, waar het slib dat gebaggerd wordt om de kwaliteit van de plassen te verbeteren gebruikt gaat worden voor het opspuiten van IJburg en de verbreding van de A2 (zie ook Platform in dit nummer). Dat soort innovatieve oplossingen verdient volgens hem navolging.

De Bondt zou het liefst alle waterbedrijven in Nederland zien fuseren. Dat zou veel geld besparen, terwijl de kennis dan gebundeld kan worden en meer werk gemaakt kan worden van de uitvoering van plannen. De dijkgraaf is ook voorstander van een koepelvergunning met een éénmalige bezwaarprocedure. Die ene vergunning zou veel onnodige problemen en tijdverlies kunnen wegnemen, ook veel kosten besparen en bovendien veel doelmatiger werken, aldus De Bondt.

Volgens de dijkgraaf van AGV kunnen de waterschappen de hele waterketen dragen, mits de financiering aanzienlijk vereenvoudigd wordt en de schaalvoordelen in de

drinkwatersector behouden blijven. Waarop emeritus-hoogleraar Kop reageerde dat we terug bij af zijn. “Zo’n 50 jaar geleden bestond er ook één (gemeentelijk) bedrijf voor riolerings en afvalwater.”

Gedrag in de praktijk

Nico Versteeg (van DHV verhuisd naar het in oprichting zijnde waterschap Brabantse Delta) begon zijn bijdrage met de opmerking dat grote vooroordelen bestaan tussen de partijen in de watersector. “Staan we wel open voor de ander?” luidde zijn vraag aan de aanwezigen. Aan de hand van een korte enquête in de zaal toonde hij aan dat die vraag niet direct met ja beantwoord kan worden.

Frans Hoefnagel van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid stak zijn kritiek op de rol van met name het ministerie van LNV niet onder stoelen of banken. “Met betrekking tot bijvoorbeeld de Vogelrichtlijn voert Nederland op dit moment niets uit. Nederland was er voorstander van. Nu is de richtlijn er en blijft actie uit. Andere EU-landen hadden aanvankelijk kritiek, maar zij voeren de implementatie in ieder geval wel uit.”

INFORMATIE

Platformdag over Kaderrichtlijn Water

Op 18 november vindt in Ede de tweede Platformdag over de Europese Kaderrichtlijn Water plaats.

’s Ochtends worden zes workshops gehouden, waarbij de volgende onderwerpen aan bod komen: prioritair stoffen, de vraag of de waterschappen de doelstellingen gaan halen, de EU-dochterrichtlijn Grondwater, integratie, omgaan met nitraatnormen en andere richtlijnen.

’s Middags vindt een plenaire bijeenkomst plaats over de mogelijke beleidskeuzes en de bestuurlijke vrijheden binnen de kaderrichtlijn. Overheden en maatschappelijke organisaties zullen in een forumdiscussie hierover van gedachten wisselen.

De organisatie ligt in handen van de STOWA. Andere participanten zijn de Unie van Waterschappen, het Coördinatiebureau Rijn en Maas, de ministeries van Verkeer en Waterstaat en VROM en het IPO.

Voor meer informatie: www.stowa.nl/kaderrichtlijn